

Czaplicki, Jacek

Sprawozdanie z sesji wyjazdowej Sekcji Teologii Pastoralnej UKSW i konferencji naukowej dotyczącej podstaw teologii pastoralnej : Łomża, 20-21 kwietnia 2004

Studia Teologiczne 22, 484-487

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. JACEK CZAPLICKI

**SPRAWOZDANIE Z SESJI WYJAZDOWEJ SEKCJI
TEOLOGII PASTORALNEJ UKSW I KONFERENCJI
NAUKOWEJ DOTYCZĄCEJ PODSTAW
TEOLOGII PASTORALNEJ.
ŁOMŻA, 20-21 KWIETNIA 2004**

W dniach 20 i 21 kwietnia 2004 roku odbyła się w Łomży czwarta, wyjazdowa sesja Sekcji Teologii Pastoralnej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Miała ona szczególny charakter, gdyż była zwieńczeniem dziesięcioletniego funkcjonowania Sekcji w ramach UKSW. Jej przebieg wyznaczył bogaty program pastoralny, którego głównym punktem była Pierwsza Konferencja Naukowa dotycząca podstaw teologii pastoralnej, odbywająca się w Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży.

Pobytek Sekcji w Łomży rozpoczął się 20 kwietnia 2004 roku Mszą św. sprawowaną w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łomży. W czasie okolicznościowej homolii ks. dr Marian Jamiołkowski, wykładowca teologii pastoralnej w WSD w Łomży, nakreślił kontekst duszpasterski i specyfikę pastoralną Diecezji Łomżyńskiej.

Po zakończonej Eucharystii członkowie Sekcji wysłuchali prelekcji gościa specjalnego Sesji, katolickiego Metropolity Moskwy i Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Rosji, ks. arcybiskupa Tadeusza Kondrusiewicza. Ks. arcybiskup wyrażając radość z faktu spotkania z Sekcją Teologii Pastoralnej, w sposób żywy i pełny troski o Kościół w Rosji, wymienił główne kierunki pastoralne swojej diecezji. Mówił o wciąż niewystarczającej strukturze parafialnej, zwłaszcza we wschodniej części Rosji. Podkreślał nieustanne braki kapłanów, którzy mogliby służyć rozrzuconej na wielu terenach diasporze rosyjskich katolików. Mówiąc o sytuacji duszpasterskiej, wymienił różne problemy dotyczące miejscowe wspólnoty. Jednocześnie zastrzegł, że nie ma gotowych rozwiązań pastoralnych. Każdy kapłan czy grupa świeckich w sposób niemal „autorski” poszukują odpowiedzi na rodzące się wyzwania pastoralne. Na koniec Metropolita Moskwy, zainspirowany pytaniami uczestników spotkania, odniósł się do problemu

relacji Kościoła Katolickiego do Cerkwi Prawosławnej i stosunku państwa rosyjskiego do katolików w Rosji. W sposób szczególnie ustosunkował się do pobytu w Moskwie ks. kardynała Waltera Kaspera i swojej wizyty w Dumie Państwowej Federacji Rosyjskiej.

Kolejnym gościem obrad Sekcji był Przewodniczący Wydziału Wychowania i Nauczania Katolickiego Łomżyńskiej Kurii Diecezjalnej ks. prałat mgr Jerzy Abramowicz. Przedmiotem jego wystąpienia było zagadnienie funkcjonowania Wydziału i formacji katechetów w diecezji. Ks. Abramowicz podzielił się doświadczeniami z czasów tworzenia Wydziału. Wymienił osiągnięcia, do których zaliczył między innymi system przygotowania młodzieży do sakramentu bierzmowania, w ramach którego powstaje szkoła animatorów grup formacyjnych. Ukazał także propozycje formacji duchowej katechetów.

Po przerwie obrady sekcji przeniosły się do budynku Wyższego Seminarium Duchownego w Łomży. Okazją do tego była organizowana przez Sekcję Teologii Pastoralnej UKSW i WSD w Łomży I Konferencja Naukowa dotycząca podstaw teologii pastoralnej. Była ona centralnym punktem obchodów dziesięciolecia formalnego funkcjonowania Sekcji w ramach Wydziału Teologicznego UKSW. Przebiegała pod hasłem „*Duszpasterz w teologu, teolog w duszpasterzu*” i składała się z dwóch z dwóch zasadniczych części. Część pierwsza, poprzedzona powitaniem Rektora WSD ks. dr. Andrzeja Miałchowskiego i prezentacją Sekcji przez ks. mgr lic. Jacka Czapllickiego, zawierała dwa wykłady podstawowe. W ramach drugiej odbyły się trzy spotkania panelowe prowadzone przez doktorantów Sekcji Teologii Pastoralnej.

Pierwszy wykład podstawowy, pod tytułem „*Teologia pastoralna czy teologia praktyczna*”, wygłosił Kierownik Sekcji i Katedry Teologii Pastoralnej Szczegółowej UKSW, ks. prof. dr hab. Bronisław Mierzwiński. Książd Profesor przedstawił rys historyczny terminu *teologia pastoralna* podkreślając fakt, że u początków traktowała ona jedynie o zadaniach i potrzebach duszpasterza. Zawierała w sobie tylko wizję duszpasterza, a nie całego Kościoła. Ten stan rzeczy utrzymywał się do II Soboru Watykańskiego. Do dzisiaj często traktowana jest jako „poezja teologiczna”. Poszerzenie świadomości eklesjalnej w łonie teologii pastoralnej stało się podstawą sporu o nazwę. W Polsce ciągle używa się tradycyjnego pojęcia *teologia pastoralna*, natomiast w krajach zachodniej Europy dominuje termin *teologia praktyczna*. Według Prelegenta, także w Polsce, dojrzał już czas dla teologii praktycznej, która nie jest zmianą zasadniczej koncepcji, ale jedynie nazwy. Jan Paweł II, w dokumencie „*Pastores dabo vobis*”, zestawia oba określenia. W końcowej części swego wystąpienia Kierownik Sekcji zaznaczył, że obecnie w ramach teologii pastoralnej, nie wystarczy opieranie się jedynie na Objawieniu. Dla wiarygodności swojej refleksji musi ona sięgać do dorobku nauk empirycznych.

Drugi wykład zatytułowany „*Koncepcja antropologiczna teologii pastoralnej w świetle nauk o człowieku i społeczeństwie*” został przedstawiony przez ks. prof. dr. hab. Jana Przybyłowskiego, Kierownika Katedry Teologii Pastoralnej Fundamentalnej UKSW. Ksiądz Profesor uznał, w nawiązaniu do pierwszego wykładu, szczególne znaczenie teologii pastoralnej w kontekście nauk empirycznych. Według niego nauki empiryczne są pomocne teologii pastoralnej ponieważ „ustawiają się twarzą do człowieka”. W wypełnianiu Bożych planów powinni zaangażować się wszyscy po to, aby stworzyć rzeczywisty obraz człowieka. Nowe impulsy dla tej refleksji płyną z nauczania Jana Pawła II. Nowe miejsce znajdują tu tak zwane paradygmaty pastoralne. Są to swoiste prototypy, które muszą ulec sprawdzeniu. Ma to służyć właściwemu rozmieszczeniu akcentów pastoralnych we współczesnej eklezjologii Kościoła. Ponadto Prelegent uznał szczególną rolę futurologii w refleksji nad Kościołem. Wprowadził nowy termin pedagogika pastoralna, utrzymując już istniejące: medycyna i psychologia pastoralna. W swoim wywodzie ukazał konieczność rozdzielenia funkcji wychowawczej Kościoła od teologii pastoralnej.

Po wystąpieniach, prowadzący konferencję, ks. dr Marian Jamiołkowski wykładowca teologii pastoralnej WSD zachęcił uczestników spotkania do dyskusji.

Jako pierwszy głos zabrał ks. mgr lic. Jan Okuła. Wskazał na swoje wątpliwości dotyczące relacji teologii pastoralnej do nauk empirycznych w kontekście innych dziedzin teologicznych. W rozumieniu uczestnika dyskusji, wnioski płynące z wykładu ks. prof. dr. hab. Bronisława Mierzwińskiego, określa teologię pastoralną jako jedyną dziedzinę teologiczną korzystającą z dorobku wspomnianych nauk. Podczas gdy dużą dynamikę rozwoju w tym względzie można zaobserwować w teologii moralnej, fundamentalnej czy dogmatycznej. Kolejny głos w dyskusji dotyczył problematyki drugiego wykładu. Ks. dr Zdzisław Golan wskazał na swoje wątpliwości dotyczące wyłonienia przez ks. prof. dr. hab. Jana Przybyłowskiego pedagogiki pastoralnej oraz rozumienia znaczenia psychologii i medycyny pastoralnej. Jeden z alumnów nie zgodził się z rozgraniczeniem funkcji wychowawczej Kościoła i teologii pastoralnej. Jako ostatni wypowiedział się ks. mgr Henryk Korża. Wskazał na ubóstwo naukowych terminów pastoralnych posługując się przykładem słowa „duszpasterz”. Duszpasterstwo bowiem, według księdza Korży, dotyczy całego człowieka, a nie tylko jego duszy.

Po wysłuchaniu odpowiedzi prelegentów, ks. mgr lic. Jacek Czaplicki wprowadził zebranych w tematykę spotkań panelowych, po czym ogłoszona przerwa.

Po przerwie uczestnicy konferencji spotkali się w trzech grupach panelowych. W pierwszej grupie referaty wprowadzające, dotyczące aspektów współczesnej katechezy i współczesnego języka przepowiadania Kościoła, wygłosili ks. mgr Janusz Bolewski i ks. mgr Andrzej Rosiak. Przedmiotem refleksji drugiego panelu były zagadnienia dotyczące duszpaster-

stwa młodzieży i odnowy duszpasterstwa parafialnego. Wprowadzenia dokonali ks. mgr lic. Jacek Plech i ks. dr Marian Bronikowski. Uczestnicy trzeciej grupy panelowej skupili się na problematyce współczesnego modelu kapłana i apostołstwa świeckich. Refleksji wstępnej dokonali ks. mgr lic. Tomasz Bieliński i ks. mgr lic. Jacek Czaplicki. Po wysłuchaniu wprowadzeń uczestnicy wzięli udział w dyskusji.

Następnie ponownie odbyło się spotkanie plenarne. Przedstawiciele poszczególnych grup panelowych dokonali prezentacji wniosków płynących z dyskusji. Następnie ks. mgr lic. Jacek Czaplicki dokonał podsumowania konferencji. Podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do jej organizacji. Zazaczył, że ta forma refleksji teologicznej ma szczególne znaczenie w życiu osób duchownych i świeckich. Dziedzina teologii, która w szczególny sposób zajmuje się duszpasterstwem, czyli praktyczną realizacją zbawienia, nazwanego także „zbawczym pośrednictwem Kościoła”, jest teologia pastoralna. Jej właściwym zadaniem jest ukazywanie zastosowania nauki Kościoła w praktycznej realizacji. Kończąc wyraził nadzieję na kontynuowanie współpracy między Sekcją Teologii Pastoralnej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Wyższym Seminarium Duchownym w Łomży.

Ostatnim punktem pierwszego dnia wyjazdowej sesji Sekcji Teologii Pastoralnej UKSW była wizyta w Katolickim Centrum Młodzieżowym przy parafii pod wezwaniem Świętego Krzyża w Łomży. Twórca i inicjator Centrum ks. mgr Andrzej Godlewski zapoznał członków Sekcji z ideą pastoralną podjętej przez siebie inicjatywy. Centrum, według księdza Godlewskiego, ma służyć młodzieży swoją szeroką „ofertą” duszpasterską i kulturalną. Pomocą w tym mają być odpowiednio urządzone sale budynku Centrum.

Drugi dzień spotkania Sekcji w Łomży rozpoczął się Mszą Świętą w kaplicy WSD w Łomży. W liturgii, której przewodniczył Biskup Łomżyński Stanisław Stefanek wzięli udział alumni seminarium oraz profesowie, doktoranci i studenci Sekcji Teologii Pastoralnej UKSW. W swojej homilii ks. bp dr Stanisław Stefanek zwrócił uwagę na potrzebę zintegrowania wiedzy teologicznej z praktyką duszpasterską.

Po Eucharystii, w domu biskupim, odbyło się spotkanie robocze Sekcji Teologii Pastoralnej UKSW z Pasterzem Diecezji Łomżyńskiej. Ksiądz biskup zapoznał uczestników spotkania z profilem duszpasterskim diecezji oraz ze swoją wizją współpracy ze świeckimi.

Ostatnim punktem sesji wyjazdowej była wizyta w Diecezjalnym Radio „Nadzieja”. Twórcy i redaktorzy rozgłośni zapoznali członków Sekcji z propozycją programową skierowaną do społeczności lokalnej. Ks. dr Dariusz Wizner, dyrektor programowy Radia, zaprezentował słuchaczom tak zwaną „ramówkę programową”, która nieustannie jest modyfikowana. Wyjazdowa sesja Sekcji Teologii Pastoralnej UKSW zakończyła się wycieczką krajoznawczą w okolice Tykocina na Podlasiu.